

Rapport Optima -commissie

Optima: de tikkende tijdbom die het voordeel van de twijfel kreeg

1. Inleiding

Het Optima-schandaal is zowel het gevolg, als een echo van het Dexiadossier, dat ons land op haar grondvesten deed daveren.

Ethias was samen met Arco en de Gemeentelijke Holding één van de aandeelhouders van Dexia. De drie grootaandeelhouders werden samen met de restbank in de dieperik gesleurd. In de nasleep daarvan werd Ethias door de toenmalige meerderheid overeind gehouden met 1,5 miljard euro staatssteun. In ruil daarvoor eiste de Europese Commissie dat een aantal afdelingen moesten worden afgestoten en verkocht, waaronder ook de bankdivisie.

Op 8 november 2011, in de nasleep van de internationale bankencrisis en in de context van de nationalisering van Dexia, zette de NBB het licht op groen voor een overname van het noodlijdende Ethias door de financiële dienstverlener Optima Financial Planners (OFP).

Het is het begin van een episode van vijf jaar lang gebroken beloftes; regelrechte leugens en uitstelgedrag, waarbij de bank als melkkoe werd gebruikt door de hoofdaandeelhouder en zijn naaste familie en vrienden, en dit van in het prille begin van de opstart. Met als rode draad dé beproefde ingrediënten uit de internationale bankencrisis en het Dexiaverhaal: ongebreidelde hebzucht en belangenvermenging.

Op 10 mei 2016 gaf Optima haar bankvergunning op, nadat de NBB haar geconfronteerd had met een reeks onregelmatigheden. Dat luidde het begin van het einde in. Een maand later verschenen persberichten over de situatie bij de bank, waardoor de directie gedwongen werd de deposito's te blokkeren en uiteindelijk het failliet aan te vragen.

De vraag die de parlementaire onderzoekscommissie moest antwoorden, kwam in feite neer op het volgende: wanneer werd de overnemer OFP een wolf en hoe sluw was de wolf? In combinatie met de vraag: hoe proactief was de toezichthouders, met andere woorden, werd hij een jager op het moment dat het nodig werd? Zoals we hieronder zullen zien, bleek een dergelijke proactieve houding noodzakelijk vanaf dag 1. Dezelfde proactiviteit die de NBB naar aanleiding van de goedkeuring aan de dag stelde, had Ecolo-Groen ook daarna wensen vast te stellen. Dit had hoogst waarschijnlijk het faillissement niet kunnen afwenden, maar dit had de economische schade aan het einde van de rit wel kleiner gemaakt.

2. Vaststellingen

2.1. De overname

De overname van Ethias Bank door OFP kwam bijzonder goed uit voor de Optima Group, zowel om strategische als juridische redenen. De banklicentie liet toe de dienstverlening naar de klanten verder uit te breiden en liet tegelijk toe om de combinatie van financiële planning en vastgoedactiviteiten te kunnen blijven aanbieden onder het bankstatuut.

Voor de NBB kwam de kandidaat-overnemer als geroepen in het licht van de Europese verplichting tot verkoop. Het was buigen of barsten: of tijd kopen en instemmen met de overname, of het faillissement uitspreken.

Het vervolg is bekend. De NBB gaf groen licht voor de overname van Ethias Bank door het veel kleinere OFP, luttele maanden nadat de CBFA als vorige toezichthouder dat nog had geweigerd. De gouverneur van de NBB riep in dat het dossier op die enkele maanden tijd

stevig was veranderd. Dat klopt, maar onze analyse is dat dit desondanks onvoldoende was als startbasis om een gezonde, degelijke bank uit te bouwen.

Na inzage van de documenten en de vele hoorzittingen blijkt dat van dag 1 ernstige twijfels waren over de levensvatbaarheid van de bank. Er was ruim onvoldoende bancaire ervaring aangetrokken - essentieel gezien het sterk gereguleerde karakter van de banksector - het klantenbestand was relatief klein en de kapitaalbreng ontoreikend om tegenslagen te kunnen opvangen.

Bovendien bleek dat de deskundigheid en professionele betrouwbaarheid (de zogenaamde fit&proper regelgeving, Art. 19 van de bankwet) van de bestuurders¹ van Optima Bank op een opmerkelijke manier werd vastgesteld. De CBFA, die ondertussen de FSMA was geworden, werd door de NBB bevestigd over de antecedenten van de bestuurders, waarop werd geantwoord met een dubbele negatie: op basis van de beschikbare informatie kon *niet* gesteld worden dat de bestuurders *niet* fit&proper waren.

Dit is merkwaardig te noemen gezien de toenmalige context. Heel wat bankiers hebben in de bankencrisis een stevige onvoldoende gekregen, en het debat over het belang van fit&proper woedde volop. De NBB was ook bezig een richtlijn daaromtrent op te maken. Ondanks die context werd het fit&proper-karakter bijzonder eng ingevuld. Dit maakte dat de enige twee personen met bancaire ervaring, allebei uit banken kwamen die tijdens de bankencrisis hadden gefaald.

Dit is niet alles. Een jaar voor de overname werd een opmerkelijke ruling uitgeschreven door de Dienst Voorafgaande Beslissingen. De ruling ging in op de vraag van de hoofdaandeelhouder om fiscaal overdraagbare verliezen van de Optima Group te kunnen blijven behouden na de overname van de bank. Bovendien vermeldde de originele ruling een concrete bedrijfsstructuur voor de nieuwe entiteit. Maar uiteindelijk werd de overname geregeld onder een aangepaste versie: mét behoud van de overdraagbare verliezen maar onder een andere bedrijfsstructuur dan eerst werd gevraagd door de rulingcommissie. De rilingaanvraag werd bovendien goedgekeurd op het moment dat de BBI een onderzoek voerde naar OFP wegens belastingfraude.

Dit doet ons als groene fractie besluiten dat - gezien de afwezigheid van andere kandidaat-overnemers en de context - de toezichthouder er veel aan was gelegen om de overname door OFP mogelijk te maken. De bank kreeg veel marge vanwege de toezichthouder en de rilingcommissie. De banklicentie werd verleend mits de inachtneming van een aantal prudentiële voorwaarden, zoals door de NBB omschreven op 9 november 2011.

Vanuit maatschappelijk oogpunt is dit misschien begrijpelijk: elke dag dat de bank kon blijven bestaan, was een dag verder weg uit het moeras en de context van de zinderende bankencrisis, en een dag meer waarop de balans kon worden gezuiverd. Vanuit strikt toezichtoogpunt is het echter ruim onder de lat. Geen enkele nieuwe bank in ons land zou een toelating krijgen om op te mogen starten onder vergelijkbare condities, en met recht en rede.

2.2. De opstart van de bank

Optima Bank was sinds van bij de aanvang een probleemkind. De prudentiële aandachtspunten die door de toezichthouder werden geformuleerd daags na de overname laten zich al snel voelen: door de context op de financiële markten (wat ook de renteswapportefeuille lang negatief doet doorwegen) blijkt het onmogelijk om het businessplan zoals voorzien te verwezenlijken.

Het bedrijfsmodel is bovendien atypisch: een combinatie van streng gereguleerde financiële sector met de veel minder gereguleerde vastgoedsector binnen een familiebedrijf. Dat laatste domineerde de bedrijfsvoering ook sterk.

---

¹ Het dossier van Verwilt zou na 2014 een andere beoordeling krijgen, getuige daarvan ook zijn vertrek later. De veroordeling van Piqueur in Spanje in 2009 komen in België pas aan het licht in 2015 en komen in het strafregister. De informatie werd echter niet gedeeld met de NBB.

Ondanks het feit dat de prudentiële voorwaarde van een scheiding van de bankactiviteiten met de nadere projecten van Optima Group werd vooropgesteld door de NBB, blijkt het totale gebrek aan autonomie van de bank binnen de groep al van dag 1 problematisch. De bank werd al snel gebruikt als kassa voor de hoofdaandeelhouder Jeroen Piqueur en zijn naasten, via de andere entiteiten van de groep. In wat eufemistisch een 'hands on' benadering wordt genoemd, blijkt de rol van het directiecomité en de raad van bestuur ondergeschikt aan de wensen van de hoofdaandeelhouder die vooral ervaring heeft in de veel minder gereguleerde omgeving van de vastgoedsector. Risk management en compliance krijgen in een inspectieverslag van de NBB in 2013 de laagst mogelijke score.

Aanbeveling: versterking compliance-, risk- en auditfunctie

De combinatie van de compliance-opdracht met de functie van commerciële bestuurder (een combinatie die later verboden werd) verhinderde een onafhankelijke positionering.

Wanneer de interne controlemechanismen van een bank falen, heeft een toezichthouder geen greep meer op een bank. Er mogen hierbij geen risico's meer genomen worden. Daarom heeft de parlementaire onderzoekscommissie onder impuls van Ecolo-Groen voorgesteld dat in geval van een ontoereikende inspectie van de compliance-, risk- en/of audit departementen, de NBB automatisch overgaat tot het benoemen van een onafhankelijke compliance, risk en/of audit officer.

Bovendien hebben deze interne klokkenluiders recht op een financiële compensatie voor de schade geleden ten gevolge van hun bekendmaking van onregelmatigheden in de instelling waarvoor zij werken.

Dubieuze verrichtingen waren dan ook schering en inslag. Zo keerde Optima Bank - ondanks uitdrukkelijk verbod - in de eerste twee jaar dividenden uit aan haar hoofdaandeelhouders. Op 29 november 2012 werd reeds een interimdividend uitgekeerd, wat volgens artikel 57 van de bankwet verboden is.

Het auditcomité van de bank kwam pas samen in oktober 2013, twee jaar nadat de NBB ernaar had gevraagd.

De NBB heeft dus de juiste aandachtspunten geformuleerd, maar ze werden van meet af aan genegeerd. Dus ook nadat de licentie was verleend, bleef voor de NBB, ondanks de inbreuken, het nog lange tijd geen optie om echt in te grijpen. Geen enkele van de overnamevoorwaarden werd hard gemaakt in de eerste jaren na de overname. Noch de overname, noch de uitbouw van het businessplan was erg realistisch. Maar nood breekt wet. De video van november 2014 onderstreept deze hypothese: hierin spreekt de gouverneur uit hoe de toezichthouder van bij de aanvang ernstige twijfels had bij de levensvatbaarheid van dit project.

De vraag in de opdracht van de onderzoekscommissie of de toezichthouders voldoende prudentiële instrumenten tot hun beschikking hebben, is wat Ecolo-Groen betreft hiermee beantwoord. Het antwoord luidt: grotendeels wel, alleen verkoos men in de eerste jaren na de overname ze niet altijd meteen in te zetten.

Overigens was het niet enkel de NBB die van in het begin ernstige twijfels had over de koers van de bank, maar evenzeer de BBI. In januari 2012 deed de Bijzondere Belastinginspectie een inval bij Optima, maar die werd niet veel later onrechtmatig bevonden. Op 3 december 2012 werden vervolgens twee dadingen getroffen: een voor de bank zelf, en een voor Jeroen Piqueur als privépersoon.

Over deze laatste dadings werd echter nooit gecommuniceerd met de NBB. Dit is nochtans belangrijk, omdat het de evaluatie van het fit&proper-karakter van de aandeelhouder kon beïnvloeden in negatieve zin. Idem met betrekking tot de overeenkomst over de waarborg van 20 miljoen euro die later in 2014 werd afgesloten door de NBB met de aandeelhouder.

Het gebrek aan communicatie tussen verschillende openbare entiteiten betrokken bij de banken en de hoofdaandeelhouder zal ook later terugkomen in dit verhaal².

Dit is ons inziens een reëel manco in de huidige werking van het toezicht. Er wordt geen informatie uitgewisseld met anderen dan met de FSMA, waardoor het beeld beperkt blijft en relevante informatie niet verwerkt.

Aanbeveling: communicatie tussen bevoegde instanties

Daarom beveelt de parlementaire onderzoekscommissie unaniem aan om de informatie-uitwisseling tussen verschillende cellen van overheid te bevorderen via een communicatiecel met minstens de NBB, de FSMA, de CFI, de BBI en het parket.

Voor Ecolo-Groen mocht dit echter nog verder gaan, onder meer door de oprichting van een performante fit&proper-databank (zie verder). Daarnaast moeten de bevoegde instanties een meer proactieve houding ontwikkelen t.a.v. de betrokken beroepsinstanties.

2.3. De bokkensprongen na de overname en de opstart

Vanaf maart 2012 werd de belangenvermenging steeds duidelijker: de vele leningen aan de aandeelhouders kwamen boven water, voor hoge bedragen. De consultancy-overeenkomsten tussen Optima Bank en Imaco (de patrimoniumvennootschap van Jeroen Piqueur) werden bekend, bovendien bleken maar liefst 10% van alle schuldvorderingen bij Optima Bank toe te schrijven aan de vastgoedpoot van de groep. Achteraf kwam daar ook de bizarre verkoop van het Spaanse *Optima Planificación Fiscal y Patrimonial SA* (OPFP) bij.

Het Spaanse filiaal OPFP werd in februari 2013 door Optima Group (OG) verkocht aan Optima Bank (OB), tegen 2,4 miljoen euro, een prijs die hoger lag dan - sowieso al erg optimistisch ingeschatte - nettowaarde van OPFP. Dit ten voordele van de aandeelhouders van OPFP, die tegelijk de originele aandeelhouders waren van de Optima Group. 10 maanden later verkocht OB het Spaanse OPFP echter door voor de prijs van een symbolische euro aan Optima Global Estate (OGE), waar de zoon van Jeroen Piqueur, Ruben Piqueur, aan het roer stond. Hiermee werd OB in een klap maar liefst 2,4 miljoen euro armer.

De Nationale Bank van België kon bij een inspectie bij Optima in maart 2016 geen enkele economische reden of ernstige evaluatie terugvinden die de miljoenencarrousel zou verklaren. Dat de NBB pas in 2016 de volle reikwijdte van deze verarmingsoperatie van de bank heeft doorgehad is veelzeggend. De toezichthouder had zicht op de overdrachten, naar niet op de geïmpliceerde bedragen. Dit is bijzonder opmerkelijk: volgens de NBB liet de berekende impact op het eigen vermogen van de bank niet toe te vermoeden dat er een verarming van de bank ten gunste van de aandeelhouders was georganiseerd.

Ondanks de vele waarschuwingen ging de bank verder op hetzelfde pad door bijvoorbeeld in oktober 2013 een premiumrekening te creëren met een rentevoet die veel hoger was dan de marktconforme rente op het moment dat ze eigenlijk haar eigen vermogen moest aanzwengelen. Aangezien OB geen systeeminstelling was, moest ze dit niet voorafgaand voorleggen. De nieuwe bankwet voorziet dit enkel voor systeemrelevante instellingen.

Daarnaast bleken er stevige betalingen te gebeuren voor consultancy-opdrachten vanuit de bank richting Jeroen Piqueur. De NBB verbood deze betalingen omdat ze onrechtmatige kasstromen richting de hoofdaandeelhouder veroorzaakten. Daarop besliste men binnen Optima Group de betalingen te verplaatsen van het niveau van de bank richting het niveau van de Group. De betalingen gingen - mits een omweg - dus gewoon door. Hiermee

---

² Bijvoorbeeld, op een bepaald moment stelt de NBB zich de vraag of de vastgoedpoot reglementair bezig is, maar er wordt geen contact opgenomen met de beroepsinstantie voor vastgoed BIV die al haar informatie uit de pers moet halen.

geconfronteerd, beweerden twee leden van het management dat de NBB perfect op de hoogte was van de situatie. De NBB betwist dit met klem.

Op 17 juni 2013 stuurde de NBB een circulaire uit met betrekking tot het fit&proper-beleid. Wie de circulaire leest kan niet anders dan zich de vraag stellen waarom, met de ervaringen van de NBB met de figuur Piqueur, de NBB niet pro-actiever gebruik heeft gemaakt van haar mogelijkheden. Net zoals Ecolo-Groen de vraag heeft gesteld waarom de NBB na de circulaire niet is overgegaan tot een 'nulstellingsscreening' van de aanwezige bestuurders in - ten minste - de systemische instellingen en de instellingen onder speciaal toezicht zoals Optima Bank.

Hoewel het binnen het jaar duidelijk was dat er ernstige financiële en bestuurlijke problemen bleven, en de NBB reeds in het voorjaar 2013 het afsplitsen van het bancaire gedeelte vooropstelde - o.a. omdat de governance nog steeds niet in orde was - was het uiteindelijk pas in 2014 dat de toezichthouder tot de conclusie kwam "dat het met deze aandeelhouder" niet ging lukken. Daarmee verwijst de NBB naar Jeroen Piqueur. Na het vernietigende inspectieverslag van eind 2013 eist de NBB begin 2014 dat Optima op zoek moet gaan naar een solide externe partner. Die partner zal nooit worden gevonden. Op 2 september 2014 kondigt de bank aan dat ze haar bankactiviteiten zou afwikkelen. Eind november dwingt de NBB Optima Bank om haar kredietportefeuille in een sneltempo af te bouwen en eist ze dat Piqueur zich borg stelt voor 20 miljoen euro.

Parallel hiermee moet Herman Verwilt ten gevolge van een rechtszaak rond Fortis en de bijbehorende verwickelingen met betrekking tot zijn fit&proper-karakter uiteindelijk opstappen in 2014. Op het einde van datzelfde jaar stapt ook Luc Van den Bossche op als voorzitter van het directiecomité, om dan te verschuiven naar het voorzitterschap van Optima Group. In zijn plaats komt Danny De Raymaeker, met wie de bank na drie jaar kan rekenen op extra bancaire expertise.

Aanbeveling: bankierseed

Onder impuls van Ecolo-Groen beveelt de parlementaire onderzoekscommissie aan om een bankierseed in te voeren die de persoonlijke aansprakelijkheid van bankbestuurders.

De commissie heeft echter nagelaten om zich dieper uit te spreken over de omkadering van die eed. Voor Ecolo-Groen moet een eed immers veel meer zijn dan een vrijblijvend publiek engagement. De eed moet expliciet gekoppeld worden aan een bindende deontologische code die wordt opgesteld en afgedwongen door een tuchtcommissie, gelijkaardig aan de praktijk bij de orde van geneesheren en de ordes van advocaten. Een aanzet tot een gedragscode werd reeds gedaan in het kader van de Bijzondere Commissie belast met het onderzoek naar de financiële en bankencrisis (DOC 52-1643/002, p.555, aanbeveling 90).

Aanbeveling: performante fit&proper databank

Er dient een performante databank te bestaan, beheerd door de NBB en de FSMA, die de informatie verzamelt van zowel huidige als in gebreke gebleven bestuurders in de bank- en verzekeringssector. De databank wordt permanent gevoed door alle relevante instanties (NBB, FSMA, CFI, BBI, parket...), niet enkel in geval van veroordelingen, maar ook wanneer onderzoeken worden opgestart. Het doel van de databank is het naleven van de fit&proper wetgeving: elke brok informatie is relevant om een totaalbeeld te krijgen van het fit&proper-karakter van een bankier. Bij het opstarten van de databank wordt een nulstelling opgemaakt: alle huidige bankiers worden gescreend.

Deze aanbeveling komt recht uit de conceptaanbevelingen van de experten in de Dexia-commissie maar werd destijds gecensureerd door de meerderheid. Ons inziens had ze van bij de aanvang in dit dossier het verschil kunnen maken, omdat op basis van deze lijst niet alleen de houding ten aanzien van fit & proper anders geweest zou zijn, maar ook een ernstig debat of er van bij aanvang geen andere bankiers moesten worden aangetrokken. Wat, gezien de latere resultaten bij de komst van de heer De Raymaeker, wellicht een snellere herorganisatie had betekend.

Aanbeveling: verbod voor cumul als bestuurder voor oud-politici, langer dan vijf jaar

Baron Buysse heeft dit recent herhaald bij de voorstelling van de derde editie van de Code Buysse: "Duidelijk niet", antwoordde Buysse op de vraag of politici thuishoren in raden van bestuur. "Politici hebben een duidelijke actieradius en bedrijven zitten daar niet in. Men heeft recentelijk kunnen ervaren dat het niet het beste idee is", verwees Buysse naar onder meer de affaire rond de failliete Optima Bank. Pas als er een "substantiële ontluizing" heeft plaatsgevonden, kunnen politici voor Buysse terecht in bedrijven.

Het volgende voorstel van Ecolo-Groen werd in de parlementaire onderzoekscommissie weggestemd:

"Er dient een onverenigbaarheid van bestuursmandaten in private bedrijven voorzien te worden met:

- actieve politici op alle niveaus (lokaal, provinciaal, regionaal, federaal en Europees)
- kabinetsmedewerkers en leden van beleidscellen
- oud-politici die minder dan 5 jaar de actieve politiek hebben verlaten (zie ook hernieuwde Code Buysse)
- ambtenaren vanaf niveau 3

Dit was een van de aanbevelingen van de Dexia-commissie die werd afgezwakt."

2.4. Het eindspel

Na de niet mis te verstande boodschap van de NBB in de video van 20 november 2014 verandert de situatie. Jeroen Piqueur gaat akkoord met een engagement van 20 miljoen euro, nieuwe bancaire ervaring wordt aangetrokken in de vorm van de aanwerving van Danny De Raymaeker, de kredietportefeuille wordt afgestoten. Daarnaast moet nieuw kapitaal worden gezocht.

De nieuwe bancaire ervaring in het bestuurscomité laat zich ook positief voelen. Onder De Raymaeker daalt de omvang van de kredietportefeuille aanzienlijk tegen relatief lage haircuts. De overblijvende kredieten bleken uiteindelijk verbonden aan partijen in de nauwe invloedssfeer van de bank en haar bestuurders.

In augustus 2015 werd toegestaan om op zoek te gaan naar een financiering van maximum 20 miljoen euro, uitsluitend bij professionals. Deze oefening vertoont eveneens een sterke echo met betrekking tot het Dexia-dossier, waar na de eerste reddingsoperatie door de overheid vanwege de Gemeentelijke Holding uit een actieve tour gebeurde bij heel wat steden en gemeenten om geld op te halen in ruil voor 'premiëmaandelen'. Deze oefening heeft heel wat steden en gemeenten achteraf heel veel geld gekost. Zij vallen immers niet ander het depositogarantiestelsel, omdat van publieke instellingen wordt verwacht dat zij voldoende financiële kennis hebben en om moraal hazard te voorkomen. De vraag is natuurlijk of dat klopt, zeker voor kleinere entiteiten.

In het kader van de Optima-commissie ontvingen we een brief van de VVSG die haar bedenkingen uitte over het feit dat de NBB geen informatie had verspreid naar haar leden met betrekking tot de ophaalronde en de bestuurlijke situatie van de bank.

In het rapport wordt daarom aandacht gegeven aan een systemen waarbij de toezichthouder pro-actiever de herkomst van de opgehaalde financiering kan bewaken en desgewenst meteen kan ingrijpen om bepaalde financieringen te weigeren. Aangezien steden en gemeenten onder een andere categorisering vallen in de mifid-richtlijn zou dit als uitgangspunt kunnen genomen worden voor een oplossing: zie aanbeveling 5.3.1. & 5.3.2. in het rapport.

Op 19 april 2016 besliste het UZ Gent om tegemoet te komen aan de vraag tot financiering vanwege de bank door gedurende 2 jaar een bedrag 10 miljoen euro bij Optima Bank te plaatsen. Toen de NBB daar lucht van kreeg, werd de deal afgebroken. De NBB oordeelde dat het UZ niet gekwalificeerd kon worden als 'professional partner'. De invulling van de term 'professionals' is ondertussen onderwerp van een stevig meningsverschil tussen de toezichthouder en OB, waarbij de NBB aangeeft dat van in het begin duidelijk was hoe de term begrepen moest worden en de bestuurders van OB het tegendeel beweren.

In het verslag van de revisor van december 2015 kwam daarbovenop ook nog eens de constructie aan het licht waarmee OPFP werd doorverkocht ten voordele van de historische aandeelhouders. In maart 2016 werd de financiële reikwijdte daarvan duidelijk. Dit in combinatie met de vaststellingen dat de dure consultancy-betalingen voor fictieve prestaties via een andere constructie gewoon doorliepen, noopte de NBB tot het aanstellen van een speciaal commissaris in mei 2016. Het rapport van die speciaal commissaris is vernietigend.

Op 31 mei schrijft de FSMA de directie van OB een brief met de vraag om binnen de 15 dagen te repliceren op het rapport. Op 7 juni 2016, na vijf jaar wanbeheer, trekt de NBB de banklicentie van Optima in. Een dag later besliste de NBB om alle rekeningen te blokkeren en zo een bank run te voorkomen. De FSMA legt op haar beurt de verzekeringsactiviteiten stil.

De directie vraagt daarop het faillissement. Zonder werkbare activiteiten is er voor Optima Bank immers geen andere optie. Op 15/06/2016 spreekt de Gentse Rechtbank van koophandel het faillissement uit.

Het depositogarantiestelsel schiet in werking voor de gedupeerden. De steden en gemeenten worden hier echter niet door gedekt en verliezen hun geld. Sommigen voor de tweede keer, na Dexia. De waarborg van de hoofdaandeelhouder, ten belope van 20 miljoen euro, blijkt ondertussen gebakken lucht. Tijdens het hele proces van de bank is

dat ene rode draad; de NBB is erg lang aan het lijntje gehouden, heeft talloze malen uitstel van executie gegeven, en dat voor een bank die door haar aandeelhouders werd leeggemolken.

3. Conclusie

Achteraf is het steeds makkelijk praten. In de context van de bankencrisis, in een moeizame financiële omgeving met weinig keuze qua overnemer, met een rugzak vol renteswaps, was de overname van Ethias verre van een *walk in the park*. Het voordeel van de twijfel werd gegund, maar werd gaandeweg steeds meer twijfel en steeds minder voordeel. Niettemin werd steeds uitstel gegeven met betrekking tot het tijdsplan dat door de NBB werd vooropgesteld met betrekking tot de afbouw van de kredietportefeuille. Uitstel na uitstel werd gegeven om zo verder de risico's te kunnen afbouwen. Niettemin zijn er in dit dossier slachtoffers gevallen die hun geld kwijt zijn omdat ze niet onder het depositogarantiestelsel vielen. De perceptie over de afwikkeling van de bank tussen de NBB en de directie van OB is diametraal verschillend. Volgens de NBB was de limiet bereikt, volgens OB was er een doorstart mogelijk en heeft de NBB de put voor de belastingbetaler net groter gemaakt. In onze ogen was een faillissement nadat de NBB de onregelmatigheden ontdekte en een speciaal commissaris aanstelde, zo goed als onafwendbaar.

De afwezigheid in dit verslag is de werking van de vastgoedpoot. Door de vele gerechtelijke onderzoeken is het moeilijk zicht te krijgen op de situatie en het zou ons ook te ver leiden. Niettemin is de vaststelling dat de vastgoedsector is een weinig gereguleerde sector is, een van die aard dat bij Ecolo-Groen de bedenking rijst of het niet nodig is een doorlichting te doen van de situatie in de sector. Er circuleren grote bedragen, zeker waar samenwerking is met openbare diensten.

Aanbevelingen van Ecolo-Groen in de parlementaire onderzoekscommissie

<u>Goedgekeurd in de commissie</u>	<u>Niet weerhouden in de commissie</u>
Automatische vervanging van compliance, risk en audit officer bij een ontoereikende beoordeling door de NBB na een inspectie	Fit&proper-databank beheerd door NBB en FSMA die de informatie-uitwisseling tussen publieke instanties moet bevorderen
Principe van de bankierseed	Tanden van de bankierseed: deontologische code waarop de eed gebaseerd is en tuchtcommissie die de deontologische code naleeft
Comité F: toezicht op de diensten die fraude bestrijden	Cumulverbod van politieke mandaten en bestuursmandaten in bedrijven